

1. SUBSTANTIV

Ordklassen av substantiv er den største. Av oppslagsorden i en ordliste er ca. 67 prosent substantiv. (Dette er ikke om plural av substantiv og uregelmessige former.)

2.

Vi inndeler substantivem i to grupper: **fellesnavn** (eller appellativer) og **egennavn** (eller proprier). Egennavn forteller hva personer og steder heter. Det er også navn på oker, filmer og institusjoner. Vi skriver bare navn på et sted og egennavn med storen bokstav. Innbyggerne skrives med liten, det samme gjør språket.

Fellesnavn er navn på personer, ting, silstander (*stav*), handlinger (*děj, čin*) og egenskaper (*vlastnost*).

3.

Fellesnavn kan bøyes i bestemhet – det er ubestemt og bestemt form. Så de har artikler. Og de fleste kan bøyes også i tall – det er entall og flertall. De skrives med liten bokstav.

4.

Norsk, eller fellesnavnene har tre grammatiske kjønn (kaller også genus).

Maskulinum = hankjønn – de brukes **en** som artikkel.

Femininum = hunkjønn nord bruker **ei** eller **en** som artikler.

Nøytrum = intetkjøn nord bruker **et**.

! Bøyning av substantiv, adjektiv, possessiver og demonstrativer henger sammen med substantivets genus.

Det finnes gruppene på norsk til å kjenne ordets kjønn av suffikset. Ikke alle substantivene hører til noen grupper. Det kan bare hjelpe oss å lære nye ord.

Det er vagfritt om vi bruker **ei** eller **en** som artikkel i hunkjønn i dag. Alltid har det vært tre genus i norsk talemål, med unntak av bergensk, som har bare to. Ca på 1900-tallet var systemet med tre genus blitt fullt akseptert også i skrift. Tendensen er at i skrift og i mer abstrakte ord er **en** artikkel mer vanlig.

Det finnes også ord hvor er veldig uvanlig å bruke endelsen **-en** i bestemt form entall. For eksempel *jenta, hytta, kua*. Men aldri må vi ikke bruke **en** som ubestemt artikkel og endelsen **-a** i betemt form entall av femininumordene.

5. BØYNING AV SUBSTANTIV

Norske substantivene bøyes i tall (som er flertall og entall) og i bestemthet.

Bøyningssystem som merker ubestemt og bestemt form entall er bare i min presentasjon.

Selvfølgelig finnes det noen unntak for hver grupper som er på bildet (nm.5). På bildet er bare hovedmønstre.

Substantiv som har flere dtavelser og ender på **-e** (som *hage, plate, eple*) faller **e-en** bort foran endelsene i bestemt form.

Femininum artikkel **ei** forandrer seg i bestemt form entall i **-a** endelsen.

Når det gjelder spesielt substantiv bøyning uregelmessig bøyning, substantiv med bare flertallsformer så vær så snill og se på Martins presentasjon. :-)

6.

I norsk finnes det substantiv med bare entallsformer. (Se på bildet nm. 6). Disse gruppene er også for bedre orientasjon og opplærning.

7.

Genitiv på norsk.

I moderne norsk har vi bare rester av kausbøyning av substantiv. Vi kaller det genitiv eller eieform. Vi skaper genitiv til å gi **-s** endelsen til et substantiv i ubestemt form entall.

Genitivs **-s** kan føyes til nevneformaer både i ubestemt og bestemtform, entall og flertall. Det kan også føyes til adjektiv som brukes substantivisk.

Evas bøker, husets fasade, Norges bank, tre mils vei

Je-li tam čísílko, tak se to týká nějakého obrázku v prezentaci. :-)

Martina